

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Шевчук К.Д.

**ОРГАНІЗАЦІЯ
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Чернівці - 2024 рік

УДК 273.3.091.313(072)
ІІІ 379

*Друкується за ухвалою Вченої ради
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича
(протокол № 2 від 4 жовтня 2024 р.)*

Рецензенти:

Шевчук К.Д. (2024) Організація дослідницької діяльності молодших школярів. Методичні рекомендації. Чернівці: Чернівецький національний університет, 56 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів спеціальності 013 Початкова освіта і спрямовані на опанування особливостей організації дослідницької діяльності молодших школярів.

Особлива увага приділяється психологічним і педагогічним основам дослідницької діяльності, методам стимулювання інтересу учнів до наукового пошуку, а також використанню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підтримки дослідницької роботи учнів початкових класів. Запропоновані завдання семінарських та практичних занять допоможуть студентам ефективно організувати дослідницьку діяльність, враховуючи вікові особливості та індивідуальні потреби молодших школярів.

Методичні рекомендації призначені для майбутніх вчителів початкової школи, які прагнуть інтегрувати дослідницьку діяльність в освітній процес, створюючи умови для всебічного розвитку молодших школярів.

ІІІ 379

© Чернівецький національний університет, 2024
© Кристина Шевчук 2024

ПЕРЕДМОВА

Сучасні потреби вимагають створення ефективної системи освіти, її демократизації та гуманізації, з метою забезпечення кожного громадянина можливостями для постійного духовного і творчого самовдосконалення, задоволення інтелектуальних та культурних потреб. Сьогодні школа працює і розвивається в швидко змінюваному світі, який ставить перед нею нові вимоги. Організація дослідницької діяльності молодших школярів є важливою складовою сучасного освітнього процесу, що сприяє розвитку критичного мислення, творчих здібностей та самостійності учнів. Дослідницька діяльність дозволяє дітям не лише отримувати нові знання, але й вчитися використовувати їх у практичній діяльності, формувати вміння аналізувати, синтезувати інформацію та робити висновки.

Основна мета освітнього компонента «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» у контексті реалізації дослідницького підходу полягає у створенні умов для повноцінного формування і розвитку дослідницьких умінь у молодших школярів під час навчально-дослідницької діяльності. Для досягнення цієї мети вчитель має вирішувати низку завдань: розвивати навички логічного та творчого мислення у дітей; ознайомлювати їх з методами наукового дослідження та застосуванням цих методів у власних дослідженнях; навчати грамотного оформлення робіт, використання ІКТ; формувати досвід публічних виступів; сприяти розвитку культури мовлення.

Основні методи організації навчальної діяльності в умовах дослідницького підходу включають: ігровий, проблемний, евристичний та дослідницький методи. Стимулювати навчально-дослідницьку роботу допомагають проектна діяльність на уроках та в позакласній роботі, використання пошукових та проблемних методів, організація самостійної роботи учнів з використанням інтерактивних технологій.

Освітній компонент «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» розширює спектр професійних компетенцій майбутніх учителів початкових класів у процесі опанування циклу освітніх компонентів професійної підготовки. Завдання цього освітнього компонента полягає у формуванні у студентів здатності організовувати дослідницьку роботу учнів, спрямовану на розвиток у них ключових та предметних компетентностей, наскрізних умінь під час вивчення навчальних предметів початкової школи.

Отож, мета даних методичних рекомендацій – надати вчителям інструментарій для розвитку дослідницьких навичок у молодших школярів, сприяти формуванню їх наукового світогляду та готовності до самостійного пізнання. Впровадження дослідницької діяльності в освітній процес сприятиме підвищенню якості освіти, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей учнів, їхньому гармонійному особистісному зростанню.

Сподіваємося, що дані рекомендації стануть надійним помічником для майбутніх педагогів у їхній професійній діяльності та сприятимуть формуванню нової генерації дослідників – допитливих, креативних та готових до викликів сучасного світу.

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: забезпечення оволодіння студентами першого бакалаврського рівня необхідним обсягом фахових компетенцій, які сприятимуть ефективній організації дослідницької діяльності молодших школярів в межах навчальних предметів, позаурочної та позакласної роботи початкової школи.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності з освітньо-професійної програми – Початкова освіта

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної i здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової

діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

Програмні результати навчання

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей

в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-14 Забезпечувати індивідуальний і диференціований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

Конкретизовані результати навчання з курсу
«Організація дослідницької діяльності молодших школярів»

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- ✓ основні поняття та категорії дослідницької діяльності в початковій школі;
- ✓ методологічні основи наукових досліджень у педагогіці та методи їх застосування;
- ✓ особливості організації та проведення дослідницької роботи з молодшими школярами;
- ✓ основні види і методи навчально-дослідницької діяльності в початковій школі;
- ✓ принципи інтеграції дослідницької діяльності в освітній процес;
- ✓ систему предметних та наскрізних умінь, які формуються в учнів під час дослідницької роботи.

вміти:

- ✓ аналізувати досвід організації дослідницької діяльності в сучасній практиці для учнів різного віку;
- ✓ розробляти та реалізовувати навчально-дослідницькі проекти з учнями початкової школи;
- ✓ використовувати різноманітні методи і форми дослідницької роботи, зокрема ігровий, проблемний, евристичний та дослідницький методи;

- ✓ організовувати навчально-дослідницьку діяльність з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- ✓ застосовувати інтерактивні технології та ІКТ для підтримки дослідницької діяльності;
- ✓ оформлювати результати дослідницької діяльності відповідно до наукових стандартів;
- ✓ раціонально добирати і використовувати форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів під час уроків та в позаурочній роботі.

володіти:

- ✓ навичками планування та організації дослідницької роботи з учнями молодших класів;
- ✓ техніками мотивації учнів до участі в дослідницькій діяльності;
- ✓ методиками проведення самостійної та колективної дослідницької роботи;
- ✓ вмінням публічно презентувати результати досліджень і навчати цьому учнів;
- ✓ способами оцінювання та корекції навчально-дослідницької діяльності учнів.

демонструвати:

- ✓ здатність критично мислити та творчо підходити до вирішення педагогічних задач;
- ✓ вміння працювати в команді та співпрацювати з колегами, учнями та батьками;
- ✓ ефективні комунікативні навички для підтримки дослідницького інтересу учнів;
- ✓ етичне ставлення до проведення досліджень та використання їх результатів;
- ✓ вміння постійно самовдосконалюватися та навчати інших, зберігаючи інтерес до дослідницької діяльності.

Ці компетентності допоможуть студентам успішно організовувати і проводити дослідницьку діяльність у початковій школі, сприяючи розвитку у молодших школярів наукового мислення і навичок дослідження.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Підсумковий контроль
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	застосівні	самостійна робота	
Денна	4-й	7	3	90	11	11	11	57	80	залік
Заочна	4-й	7	3	90	10				80	залік

Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	у	у тому числі					у	Л	С.р.	о
у	с	ь	о	г	о	П	і	у	с	ь
с	ь	о	г	о	д	н	н	с	ь	о
о	г	о	д	д	д	д	.	о	г	о
1	2	3	4	5	6	7				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими школолярами										
Тема 1. Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості.	29 год.	16	13 год.					12 год.		
	4 год.		2 год.						2 год.	
	5 год.		3 год.						10 год.	
									7 год.	
									12 год.	
									2 год.	
									10 год.	
Разом за змістовим модулем 1	17 год.									
	24 год.									
	4 год.									
	20 год.									

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості організації і здійснення дослідницької діяльності з учнями початкових класів.

<u>Тема 3.</u> Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі.	90 год.	61 год.	17 год.	27 год.	17 год.
<u>Тема 4.</u> Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів.	11 год.	7 год.	2 год.	3 год.	2 год.
<u>Тема 5.</u> Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів.	11 год.	6 год.	2 год.	2 год.	2 год.
Разом за змістовим модулем 2	11 год.	11 год.	4 год.	4 год.	3 год.
Усього годин	57 год.	40 год.	10 год.	20 год.	10 год.
	90 год.	66 год.	22 год.	22 год.	22 год.
	10 год.	6 год.	2 год.	2 год.	2 год.
	80 год.	60 год.	20 год.	20 год.	20 год.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими школолярами

Тема 1. Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості.

Орієнтир сучасної початкової школи на реалізацію діяльнісного підходу в навчанні. Освітній потенціал дослідницької діяльності щодо розвитку і становлення особистості молодшого школоляра. Значення дослідницької роботи учнів для формування у них ключових та предметних компетентностей.

Зміст лекції

1. Визначення дослідницької діяльності.

- ✓ *Опис поняття дослідницької діяльності.*
- ✓ *Види дослідницької діяльності: наукова, навчальна, практична.*

2. Значення дослідницької діяльності для формування особистості.

- ✓ *Роль дослідницької діяльності у розвитку активної, компетентної та творчої особистості.*
- ✓ *Вплив дослідницької діяльності на розвиток критичного мислення та навичок вирішення проблем.*

3. Основні принципи організації дослідницької діяльності.

- ✓ *Принципи науковості, системності, інтеграції, наступності, індивідуалізації та диференціації.*
- ✓ *Педагогічні умови ефективної організації дослідницької діяльності в початковій школі.*

4. Формування активної особистості через дослідницьку діяльність

- ✓ *Активізація навчального процесу через залучення учнів до дослідницької роботи.*
- ✓ *Методи стимулювання активної участі учнів у дослідницьких проектах.*

- ✓ Приклади практичних завдань, які сприяють розвитку активної позиції учнів.

5. Формування компетентної особистості через дослідницьку діяльність

- ✓ Компетентнісний підхід у навчанні: основні поняття та значення.
- ✓ Розвиток ключових та предметних компетентностей у процесі дослідницької діяльності.
- ✓ Інтеграція дослідницької діяльності з навчальними предметами: приклади проектів.

6. Формування творчої особистості через дослідницьку діяльність

- ✓ Роль творчості у дослідницькій діяльності.
- ✓ Методи розвитку творчих здібностей через дослідницьку роботу.
- ✓ Приклади творчих проектів, які сприяють розвитку креативності та інноваційного мислення.

Зміст лекції допоможе студентам усвідомити важливість дослідницької діяльності у формуванні активної, компетентної та творчої особистості, а також отримати практичні навички для організації такої діяльності з учнями початкової школи.

Тема 2. Психологопедагогічні особливості здійснення молодшими школолярами дослідницької діяльності.

Особливості когнітивного розвитку дітей молодшого шкільного віку. Мотиваційні аспекти залучення молодших школлярів до дослідницької діяльності Сучасний стан організації дослідницької діяльності учнів у практиці роботи школи.

Зміст лекції

1. Огляд значення дослідницької діяльності для молодших школлярів. Короткий опис основних питань, які будуть розглянуті на лекції.

2. Особливості когнітивного розвитку дітей молодшого шкільного віку

✓ Вікові особливості розвитку когнітивних процесів: пам'ять, увага, мислення, уявля.

- ✓ Етапи розвитку мислення: від конкретно-образного до логічно-абстрактного мислення.
- ✓ Розвиток пізнавальної активності: інтерес до навколошнього світу, бажання досліджувати та експериментувати.
- ✓ Розвиток мовлення: зміння виражати свої думки, описувати спостереження та робити висновки.

3. Мотиваційні аспекти залучення молодших школярів до дослідницької діяльності

- ✓ Формування інтересу до досліджень: створення ситуацій успіху, використання ігрових моментів, залучення до цікавих проектів.
- ✓ Значення внутрішньої мотивації: роль самооцінки, самостійності, бажання пізнавати нове.
- ✓ Підтримка з боку вчителів та батьків: позитивне підкріплення, заохочення, співпраця з батьками.
- ✓ Соціальний аспект мотивації: робота в групах, обговорення результатів з однолітками, презентація проектів.

Лекція допоможе студентам зрозуміти особливості когнітивного розвитку молодших школярів, мотиваційні аспекти їх залучення до дослідницької діяльності, а також сучасний стан та проблеми організації дослідницької діяльності в початковій школі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Особливості організації та здійснення дослідницької діяльності з учнями початкових класів

Тема 3. Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі.

Зміст проектних робіт та дослідів у навчальній програмі початкової школи. Особливості реалізації змісту проектних та дослідних робіт у підручниках та фаховій літературі. Система предметних та наскрізних умінь, які формуються в учнів під час виконання дослідницької роботи.

Зміст лекції

1. Важливість дослідницької роботи в початковій школі.

2. Зміст проектних робіт та дослідів у навчальній програмі початкової школи.

- ✓ Огляд основних видів проектних робіт в освітньому процесі.
- ✓ Включення дослідів у навчальні дисципліни та їх практична значимість.

3. Особливості реалізації змісту проектних та дослідних робіт у підручниках та фахової літературі.

- ✓ Як підручники для початкової школи інтегрують проектні і дослідницькі завдання.
- ✓ Роль методичних рекомендацій та фахової літератури у підтримці дослідницької діяльності

4. Система предметних та наскрізних умінь, які формуються в учнів під час виконання дослідницької роботи.

- ✓ Основні предметні уміння, які розвиваються під час дослідницької роботи.
- ✓ Наскрізні уміння, такі як критичне мислення і самостійність дослідницької роботи.

Ці аспекти дозволяють студентам глибше зрозуміти, як організувати і реалізувати дослідницьку роботу в початковій школі, а також які знання та навички є необхідними для успішного проведення таких робіт.

Тема 4. Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів.

Структурні елементи (етапи) навчальних досліджень. Методи роботи та форми організації діяльності учнів на кожному з етапів дослідження. Оформлення текстового варіанту дослідження та його результатів. Особливості оцінювання результатів дослідження. Зміст, форми, методи і засоби організації дослідницької роботи учнів різних класів під час уроків, у позаурочній та позакласній діяльності. Особливості оцінювання результатів дослідницької роботи.

Зміст лекції

1. Форми організації дослідницької роботи молодших школярів.

- ✓ Інтеграція дослідницької роботи в освітній процес початкових класів.

- ✓ Різновиди форм організації досліджень: індивідуальні та групові проекти, лабораторні роботи, елементарні дослідження.
- ✓ Роль позаурочних і позакласних заходів у стимулюванні дослідницької активності.

2. Методи роботи та форми організації діяльності учнів на кожному з етапів дослідження.

- ✓ Етапи навчальних досліджень:
 1. Визначення теми і формулювання проблеми.
 2. Збір і аналіз інформації.
 3. Проведення експериментів та збору даних.
 4. Обробка результатів та формулювання висновків.
 5. Презентація результатів.
- ✓ *Методи роботи на кожному етапі:* дослідницькі методи, експериментальні техніки, аналітичні підходи
- ✓ *Форми організації діяльності:* індивідуальні завдання, групові проекти, творчі завдання

3. Оформлення текстового варіанту дослідження і його результатів.

- ✓ Структура текстового оформлення: титульна сторінка, введення, методологія, результати, висновки.
- ✓ Вимоги до оформлення: чіткість, логічність, відповідність науковим стандартам.

4. Особливості оцінювання результатів дослідження.

- ✓ Критерії оцінювання: відповідність темі, якість дослідницького процесу, точність результатів, оригінальність висновків.
- ✓ Роль самостійної роботи та критичного мислення у процесі оцінювання.
- ✓ Рекомендації для ефективного оцінювання учнівських досліджень.

5. Зміст, форми, методи і засоби організації дослідницької роботи учнів різних класів.

- ✓ Формування базових дослідницьких навичок.
- ✓ Простота форм і методів дослідження, використання ігрових та інтерактивних форм.

Лекція, присвячена формам, методам і засобам організації дослідницької роботи молодших школярів, має важоме значення в контексті підготовки майбутніх педагогів до ефективного впровадження дослідницького підходу в початковій освіті. Це особливо важливо, оскільки дослідницька діяльність є ключовим аспектом розвитку критичного мислення, самостійності та творчого підходу у дітей.

Тема 5. Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів.

Інновації у формуванні дослідницьких вмінь, навичок учнів початкової школи у сфері дослідницької діяльності.

Зміст лекції

1. Актуальність інноваційних технологій у сучасній освіті. Значення дослідницьких умінь для розвитку молодших школярів.

2. Типи інноваційних технологій у дослідницькій діяльності.

- ✓ *IКТ (інформаційно-комунікаційні технології):*
 - Використання інтернет-ресурсів.
 - Освітні програми та онлайн-платформи.
- ✓ *Проектне навчання:*
 - Метод проектного навчання.
 - Приклади комплексних дослідницьких проектів.
- ✓ *Ігрові технології. Освітні ігри для розвитку навичок дослідження.*
- ✓ *Експериментальні методи. Проведення експериментів та лабораторних робіт.*
- 3. Інноваційні підходи до формування дослідницьких умінь і навичок.*
- ✓ *Створення дослідницького середовища:*
 - Тематичні кутки.
 - Мобільні лабораторії.
- ✓ *Інтеграція досліджень у навчальний процес. Включення елементів досліджень у традиційні уроки.*
- ✓ *Залучення учнів до реальних досліджень*
 - Співпраця з науковими установами.

- Використання шкільних лабораторій.

4. Приклади інноваційних проектів та програм. Практичні кейси та приклади.

5. Роль вчителя у впровадженні інноваційних технологій.

6. Ресурси та методичні матеріали для підтримки інноваційних підходів.

7. Вплив інновацій на підвищення якості освітнього процесу.

Лекція спрямована на ознайомлення майбутніх педагогів з інноваційними підходами та технологіями, що сприяють формуванню дослідницьких умінь у молодших школярів. Володіння цими вміннями дозволяє дітям активно і критично мислити, самостійно знаходити і аналізувати інформацію, ставити і вирішувати наукові завдання. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), проектного навчання, ігрових та експериментальних методів дозволяє створити сприятливе навчальне середовище, яке стимулює учнів до активного навчання і залучення в дослідницьку діяльність.

Через приклади інноваційних проектів і програм слухачі отримують уявлення про те, як впроваджувати дослідницькі методи в навчальний процес, інтегрувати їх у традиційні уроки та позакласні заняття. Це допомагає зробити навчання більш прикладним і реалістичним, що підвищує мотивацію учнів.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

<u>№ з/п</u>	<u>Назва теми</u>	<u>К-сть год.</u>
	<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими школярами.</i>	5 год.
1	<p><u>Тема 1.</u> Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості.</p> <p style="text-align: center;"><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття дослідницької діяльності у початковій школі. 2. Значення дослідницької діяльності для формування особистості учня. 3. Теоретичні та практичні результати досліджень вітчизняних та зарубіжних спеціалістів стосовно організації дослідницької діяльності учнів. 4. Розвиток дослідницького потенціалу учнів початкових класів як педагогічна проблема. 5. Дослідницька культура молодшого школяра: структура та фактори формування. 	2 год.
2	<p><u>Тема2.</u> Психолого-педагогічні особливості здійснення молодшими школярами дослідницької діяльності.</p> <p style="text-align: center;"><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення вікових особливостей когнітивного розвитку молодших школярів. 	3 год.

	<p>2. Роль мотивації у дослідницькій діяльності.</p> <p>3. Значення психолого-педагогічних особливостей у здійсненні дослідницької діяльності молодшими школярами.</p> <p>4. Навички дослідницької діяльності. Дослідницькі здібності. Схильність до дослідницької діяльності; компоненти схильності до дослідницької діяльності.</p> <p>5. Інструментарій педагогічної діагностики схильності до дослідницької діяльності.</p>	
	<p><i>Змістовий модуль 2. Особливості організації і здійснення дослідницької діяльності з учнями початкових класів.</i></p>	6 год.
3	<p><u>Тема 3.</u> Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі.</p> <p style="text-align: center;"><i>План</i></p> <p>1. Особливості організації дослідницької діяльності учнів початкових класів.</p> <p>2. Моделі організації дослідницької діяльності молодших школярів.</p> <p>3. Специфіка організації дослідницької діяльності учнів в процесі вивчення різних освітніх галузей.</p> <p>4. Ідея міжпредметної інтеграції в організації дослідницької діяльності молодших школярів.</p> <p>5. Організація дослідження в початковій школі: планування, етапи, структура, реалізація.</p>	2 год.
	<p><u>Тема 4.</u> Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів.</p>	2 год.

	<p style="text-align: center;"><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання дослідницьких методів у початковій школі. 2. Інструментальні засоби організації дослідницької діяльності учнів початкових класів. 3. Технічне забезпечення організації дослідницької діяльності учнів початкової школи. 4. Специфіка організації та створення молодшими школярами дослідницьких, рольово-ігрових, інформаційно-практико-орієнтованих, творчих, комплексних, міжгрупових, індивідуальних проектів. 5. Педагогічне керівництво проектною діяльністю молодших школярів з урахуванням кількісного складу дітей-дослідників (індивідуальні, парні, групові проекти). 	
	<p><u>Тема 5. Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів.</u></p> <p style="text-align: center;"><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інноваційні технології організації дослідницької діяльності молодших школярів на уроках початкової школи. 2. Інноваційні технології організації дослідницької діяльності молодших школярів в процесі позаурочної роботи. 3. Інноваційні технології організації дослідницької діяльності молодших школярів в процесі позакласної роботи. 	2 год.

Семінарські заняття з курсу «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» мають важливе значення для формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкової школи. Вони сприяють:

➤ **Поглибленному розумінню теоретичних засад дослідницької діяльності.**

Семінарські заняття дозволяють студентам детально розглянути основні поняття, принципи та методи дослідницької діяльності, що є основою для ефективної організації такої діяльності у початковій школі.

➤ **Практичному застосуванню отриманих знань.**

Через практичні завдання, групові проекти та індивідуальні дослідження студенти вчаться застосовувати теоретичні знання на практиці, що підвищує їхню готовність до роботи з учнями.

➤ **Розвитку педагогічних навичок.**

Семінари сприяють розвитку вмінь організовувати та проводити дослідницьку діяльність з учнями, що є важливим аспектом професійної підготовки вчителя.

➤ **Формуванню комунікативних та аналітичних здібностей.**

Участь у дискусіях, презентаціях та групових проектах розвиває у студентів навички ефективної комунікації, аргументованого висловлювання та аналітичного мислення.

➤ **Підвищенню мотивації та зацікавленості.**

Практична спрямованість семінарів, використання інтерактивних методів навчання та інноваційних технологій підвищують мотивацію студентів до вивчення курсу та їх зацікавленість у дослідницькій діяльності.

➤ **Підготовці до професійної діяльності.**

Семінарські заняття допомагають студентам зрозуміти реалії шкільного життя, ознайомитися з сучасними методами організації дослідницької роботи та підготуватися до викладання у початковій школі з урахуванням новітніх освітніх підходів та технологій.

Отже, семінарські заняття з курсу «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» є невід'ємною

частиною підготовки майбутніх педагогів, що забезпечують їм необхідні знання, навички та компетентності для успішної роботи в сучасній школі.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичні заняття з курсу «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» мають на меті забезпечити студентів реальними інструментами та методиками для ефективної організації та проведення дослідницької діяльності в початковій школі. Спрямованість практичних занять включає наступні аспекти:

1. Розвиток методичних навичок.

- ✓ Студенти ознайомлюються з методами і прийомами організації дослідницької діяльності учнів початкових класів.
- ✓ Практичні завдання спрямовані на розробку і проведення уроків та позаурочних заходів з елементами дослідницької діяльності.

2. Застосування теоретичних знань на практиці.

- ✓ Під час практичних занять студенти мають можливість застосовувати теоретичні знання, здобуті на лекціях, у реальних педагогічних ситуаціях.
- ✓ Виконання індивідуальних і групових проектів, розробка планів уроків та позакласних заходів.

3. Формування педагогічної компетентності.

- ✓ Практичні заняття допомагають студентам розвивати педагогічні компетенції, необхідні для роботи з молодшими школярами.
- ✓ Особлива увага приділяється навичкам планування, організації та оцінювання результатів дослідницької діяльності.

4. Розвиток навичок критичного мислення і творчого підходу.

- ✓ Практичні заняття спрямовані на розвиток у студентів навичок критичного мислення, аналізу та синтезу інформації.
- ✓ Виконання творчих завдань, розробка інноваційних методик та підходів до організації дослідницької діяльності.

5. Опанування технологій та інструментів дослідницької діяльності.

- ✓ Ознайомлення з сучасними інформаційними технологіями та інструментами, які можуть бути використані у процесі дослідницької діяльності.
- ✓ Використання інтерактивних технологій, електронних ресурсів, цифрових інструментів для організації дослідницької роботи.

6. Розвиток комунікативних навичок.

- ✓ Практичні заняття спрямовані на розвиток навичок ефективної комунікації, взаємодії у групі, проведення дискусій та обговорень.
- ✓ Підготовка і проведення публічних виступів, презентація результатів дослідницьких робіт.

7. Інтеграція міждисциплінарних знань.

- ✓ Практичні завдання сприяють інтеграції знань з різних дисциплін, що є необхідним для організації комплексної дослідницької діяльності учнів.
- ✓ Розробка міждисциплінарних проектів та завдань.

Приклади практичних завдань:

1. Розробка проекту дослідницької діяльності для молодших школярів.

- ✓ Вибір теми дослідження, визначення мети та завдань.
- ✓ Планування етапів дослідницької роботи, розподіл ролей між учнями.
- ✓ Вибір методів дослідження та оформлення результатів.

2. Проведення уроку з елементами дослідницької діяльності.

- ✓ Розробка конспекту уроку з використанням дослідницьких методів.
- ✓ Проведення уроку у навчальній групі, аналіз результатів.

3. Аналіз сучасних підручників та навчальних посібників.

- ✓ Вибір підручника для початкової школи, аналіз змісту з точки зору організації дослідницької діяльності.
- ✓ Розробка рекомендацій щодо використання дослідницьких методів у навчальному процесі.

4. Використання інформаційних технологій у дослідницькій діяльності.

- ✓ Ознайомлення з програмним забезпеченням для проведення досліджень.
- ✓ Практичне завдання з використанням цифрових інструментів для збору та аналізу даних.

5. Підготовка та проведення позакласного заходу з елементами дослідницької діяльності.

- ✓ Розробка сценарію позакласного заходу, визначення тематики та процедури дослідження.
- ✓ Організація та проведення заходу, оцінка результатів.

6. Участь у дебатах: «Які теми досліджень є найбільш актуальними для молодших школярів?», «Виклики та можливості в організації дослідницької діяльності у сучасній школі», «Як особливості когнітивного розвитку впливають на здатність до дослідження у молодших школярів?».

7. Групова робота.

Завдання 1: Розробка дослідницького проекту

Інструкція: Поділіться на групи по 3-4 особи. Розробіть проект дослідницької діяльності для молодших школярів. Ваша задача полягає в тому, щоб вибрати тему, визначити мету проекту, описати етапи його реалізації, обрати методи та форми роботи, а також представити результати у вигляді презентації.

Кроки:

1. Виберіть тему проекту (наприклад, «Дослідження навколошнього середовища», «Вивчення місцевої флори і фауни», «Вивчення історії рідного краю»).
2. Визначте мету проекту (що саме мають дізнатися або зробити учні).
3. Опишіть етапи реалізації проекту (початок, дослідження, аналіз результатів, презентація).
4. Оберіть методи роботи (спостереження, експерименти, інтерв'ю, анкетування).

5. Визначте форми організації діяльності учнів (групова робота, індивідуальна робота, екскурсії).
6. Підготуйте презентацію для представлення вашого проекту.

Результат: Презентація проекту (усна доповідь + слайди/постер).

Завдання 2: Аналіз методів дослідницької діяльності

Інструкція: Індивідуально або у парах проведіть аналіз різних методів дослідницької діяльності, що можуть бути використані у початковій школі. Виберіть один метод і детально описаніть його застосування у конкретному прикладі.

Кроки:

1. Виберіть метод дослідницької діяльності (наприклад, спостереження, експеримент, інтерв'ю).
2. Опишіть загальні принципи цього методу.
3. Наведіть приклад дослідницького проекту, в якому використовується цей метод.
4. Поясніть, як цей метод допомагає у формуванні активної, компетентної, творчої особистості.

Результат: Письмовий звіт (1-2 сторінки) з детальним описом методу та прикладу його застосування.

Завдання 3: Оцінювання дослідницьких робіт

Інструкція: Працюючи в групах, розробіть критерії оцінювання дослідницьких робіт молодших школярів. Обговоріть, які аспекти слід враховувати при оцінці, та створіть форму оцінювання.

Кроки:

1. Обговоріть, які навички та знання мають бути оцінені у процесі дослідницької роботи (наприклад, оригінальність, точність дослідження, вміння презентувати результати).
2. Визначте конкретні критерії оцінювання (наприклад, глибина дослідження, креативність, точність оформлення).

3. Створіть форму оцінювання (наприклад, таблицю з критеріями і шкалою оцінок).
4. Підготуйте приклад заповненої форми для одного з проектів, який ви розробили раніше.

Результат: Форма оцінювання (таблиця з критеріями і шкалою оцінок) та приклад її заповнення.

7. Створення проектів.

- ✓ Розробка мотиваційних стратегій для заохочення дослідницької діяльності.
- ✓ Презентація прикладів успішних проектів дослідницької діяльності.
- ✓ Розробка міні-дослідницького проекту для молодших школярів з урахуванням психолого-педагогічних особливостей.
- ✓ Реалізація змісту проектних та дослідних робіт у підручниках та фаховій літературі.
- ✓ Формування предметних та наскрізних умінь через дослідницьку діяльність.
- ✓ Особливості організації дослідницької діяльності в процесі вивчення математичної освітньої галузі.
- ✓ Особливості організації дослідницької діяльності в процесі вивчення мовно-літературної освітньої галузі.
- ✓ Особливості організації дослідницької діяльності в процесі вивчення природничої освітньої галузі.
- ✓ Особливості організації дослідницької діяльності в процесі вивчення технологічної освітньої галузі.
- ✓ Особливості організації дослідницької діяльності в процесі вивчення інформатичної освітньої галузі.
- ✓ Особливості організації дослідницької діяльності в процесі вивчення мистецької освітньої галузі.

8. Розробка лепбуку «Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі».

- Етапи навчальних досліджень.
- Методи роботи та форми організації діяльності учнів.
- Оформлення текстового варіанту дослідження та його результатів.

- Оцінювання результатів досліджень.
- Інновації у формуванні дослідницьких умінь.
- Використання новітніх технологій у дослідницькій діяльності.
- Приклади інноваційних методів та технологій у дослідницькій діяльності.

Практичні заняття з курсу «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» спрямовані на те, щоб студенти отримали необхідні знання, навички та компетентності для успішної роботи у початковій школі, розвиваючи у своїх учнях інтерес до дослідницької діяльності та формуючи у них необхідні для цього уміння.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи

1. Опрацювання теоретичних матеріалів.

- ✓ Вивчення рекомендованої літератури, статей, наукових робіт, що стосуються організації дослідницької діяльності молодших школярів.
- ✓ Ознайомлення з основними концепціями, методами, підходами та інноваціями у цій сфері.

2. Аналіз педагогічної літератури та підручників.

- ✓ Огляд та аналіз сучасних підручників і методичних посібників з метою виявлення способів організації дослідницької діяльності учнів початкових класів.
- ✓ Визначення ключових компетентностей та вмінь, які формуються у процесі дослідницької роботи.

3. Розробка індивідуальних проектів.

- ✓ Підготовка та виконання індивідуальних дослідницьких проектів на обрані теми.
- ✓ Планування етапів дослідження, вибір методів, збір та аналіз даних, оформлення результатів.

4. Практичні завдання та вправи.

- ✓ Виконання практичних завдань, що сприяють засвоєнню теоретичних знань та розвитку дослідницьких навичок.
- ✓ Розробка планів уроків і позакласних заходів з елементами дослідницької діяльності.

5. Підготовка до семінарських занять.

- ✓ Опрацювання матеріалів для обговорення на семінарських заняттях.
- ✓ Підготовка презентацій, доповідей, рефератів на задані теми.

6. Рефлексія та самооцінка.

- ✓ Проведення самостійного аналізу власної діяльності, рефлексія щодо засвоєного матеріалу.
- ✓ Заповнення самооцінних аркушів, аналіз досягнень та виявлення проблемних питань.

Значення самостійної роботи

- 1. Розвиток самостійності та відповідальності.** Самостійна робота сприяє формуванню навичок самоорганізації, планування часу та відповідальності за результати власної навчальної діяльності.
- 2. Поглиблення знань.** Завдяки самостійній роботі студенти мають можливість глибше зануритися у предмет, дослідити його аспекти, які не були детально розглянуті на лекціях та семінарах.
- 3. Розвиток дослідницьких навичок.** Виконання індивідуальних проектів і практичних завдань сприяє розвитку дослідницьких навичок, вмінню аналізувати інформацію, робити висновки, формулювати рекомендації.
- 4. Формування критичного мислення.** Самостійне опрацювання літератури та аналіз інформації сприяють розвитку критичного мислення, здатності оцінювати джерела інформації, ставити питання та знаходити відповіді.
- 5. Підвищення мотивації до навчання.** Можливість самостійно обирати теми для досліджень, працювати над індивідуальними проектами підвищує зацікавленість студентів у навчанні та мотивацію до опанування предмету.
- 6. Практичне застосування знань.** Виконання практичних завдань дає змогу студентам застосовувати теоретичні знання на практиці, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку професійних компетентностей.
- 7. Підготовка до професійної діяльності.** Самостійна робота допомагає студентам підготуватися до реальних умов роботи в початковій школі, розвиваючи у них необхідні для цього навички та компетентності.

Таким чином, самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу, яка забезпечує всеобічний розвиток студентів, готує їх до професійної діяльності та сприяє формуванню компетентних, творчих і самостійних особистостей.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Теоретичні основи дослідницької діяльності у початковій школі.

- Аналіз основних концепцій дослідницької діяльності в освіті.
- Історія розвитку дослідницької діяльності в початковій школі.

2. Методи організації дослідницької діяльності у початкових класах.

- Розробка методичних рекомендацій з організації дослідницької діяльності у початковій школі.
- Порівняльний аналіз традиційних та інноваційних методів організації дослідницької діяльності.

3. Психолого-педагогічні особливості молодших школярів у контексті дослідницької діяльності.

- Вивчення особливостей когнітивного розвитку дітей молодшого шкільного віку.
- Дослідження мотиваційних аспектів залучення молодших школярів до дослідницької діяльності.

4. Проектна діяльність у початковій школі.

- Розробка проекту на тему, пов'язану з навчальною програмою початкової школи.
- Аналіз ефективності проектної діяльності у формуванні дослідницьких навичок.

5. Інноваційні технології у дослідницькій діяльності молодших школярів.

- Вивчення та опис інноваційних технологій, які сприяють формуванню дослідницьких умінь.
- Розробка інноваційних методів проведення дослідницьких робіт у початковій школі.

6. Еколого-краєзнавча робота у початковій школі.

- Розробка плану проведення еколого-краєзнавчого дослідження з молодшими школярами.

- Вивчення впливу еколого-краєзнавчої роботи на формування дослідницьких навичок.

7. Формування компетентностей через дослідницьку діяльність.

- Аналіз компетентностей, які формуються в учнів під час дослідницької діяльності.
- Розробка системи оцінювання компетентностей, сформованих у процесі дослідницької роботи.

8. Роль вчителя в організації дослідницької діяльності учнів початкових класів.

- Дослідження ролі вчителя у мотивації та організації дослідницької діяльності.
- Вивчення способів підвищення кваліфікації вчителів у контексті дослідницької діяльності.

9. ІКТ у дослідницькій діяльності молодших школярів.

- Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дослідницькій діяльності учнів.
- Аналіз переваг та недоліків використання ІКТ у дослідницькій роботі.

10. Інтерактивні методи у дослідницькій діяльності.

- Вивчення та опис інтерактивних методів, які сприяють залученню учнів до дослідницької роботи.
- Розробка інтерактивних завдань для проведення досліджень у початковій школі.

11. Практична реалізація дослідницьких проектів у початковій школі.

- Розробка та впровадження дослідницького проекту в реальних умовах початкової школи.
- Аналіз результатів та ефективності проведеного дослідницького проекту.

12. Оцінювання результатів дослідницької діяльності.

- Розробка критеріїв оцінювання результатів дослідницької діяльності молодших школярів.
- Аналіз ефективності різних методів оцінювання дослідницької діяльності.

13. Співпраця з батьками у контексті дослідницької діяльності.

- Вивчення ролі батьків у підтримці та мотивації дітей до дослідницької діяльності.
- Розробка рекомендацій для батьків щодо підтримки дослідницьких інтересів дітей.

14. Міждисциплінарні зв'язки у дослідницькій діяльності.

- Аналіз міждисциплінарних зв'язків у процесі організації дослідницької діяльності молодших школярів.
- Розробка міждисциплінарних дослідницьких проектів для початкової школи.

15. Експериментальна діяльність у початковій школі.

- Розробка та проведення експериментів з учнями початкової школи.
- Аналіз результатів експериментальної діяльності та її впливу на розвиток дослідницьких навичок.

Створення портфоліо:

- ✓ Методичний інструментарій організації дослідницької діяльності в процесі вивчення математичної освітньої галузі.
- ✓ Методичний інструментарій організації дослідницької діяльності в процесі вивчення мовно-літературної освітньої галузі.
- ✓ Методичний інструментарій організації дослідницької діяльності в процесі вивчення природничої освітньої галузі.
- ✓ Методичний інструментарій організації дослідницької діяльності в процесі вивчення технологічної освітньої галузі.
- ✓ Методичний інструментарій організації дослідницької діяльності в процесі вивчення інформатичної освітньої галузі.

- ✓ Методичний інструментарій організації дослідницької діяльності в процесі вивчення мистецької освітньої галузі.

Ці індивідуальні завдання сприятимуть поглибленню вивченю курсу, розвитку аналітичних, дослідницьких і практичних навичок студентів, а також їх підготовці до професійної діяльності в умовах сучасної початкової школи.

КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
З КУРСУ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ»

Форми контролю

1. Поточний контроль.

Оцінювання активності на семінарських заняттях. Викладач оцінює участь студентів у дискусіях, їхню здатність аргументувати свої думки та демонструвати знання матеріалу.

Письмові роботи: Студенти виконують короткі есе, реферати або звіти за результатами досліджень, які перевіряються викладачем.

Практичні завдання. В процесі виконання практичних завдань на заняттях викладач оцінює точність виконання, розуміння завдань і здатність застосовувати теоретичні знання на практиці.

2. Проміжний контроль.

Модульні контрольні роботи. З метою перевірки засвоєння навчального матеріалу студенти виконують контрольні роботи, які включають теоретичні питання та практичні завдання.

Тестування. Використання комп'ютерних тестів або письмових тестів для оцінки знань студентів з окремих модулів курсу.

3. Підсумковий контроль.

Залік. Підсумкова форма контролю, що включає письмову та усну частини, де студенти демонструють комплексні знання з усіх тем курсу.

Захист курсових робіт або проектів. Студенти представляють результати своїх індивідуальних або групових проектів, демонструючи набуті дослідницькі навички та вміння.

Методи контролю

1. Оцінювання усної відповіді.

В процесі семінарів викладач задає питання, на які студенти відповідають усно, що дозволяє оцінити їхні знання та розуміння теми.

2. Письмові тести та контрольні роботи.

Тести різного типу (закриті питання з вибором відповіді, відкриті питання, задачі) дозволяють перевірити знання теоретичного матеріалу та здатність студентів застосовувати ці знання на практиці.

3. Аналіз виконання практичних завдань.

Викладач оцінює правильність виконання завдань, які студенти виконують під час практичних занять, їхні навички роботи з дослідницькими методами та інструментами.

4. Портфоліо студента.

Оцінка портфоліо, що включає виконані студентом проекти, дослідницькі роботи, реферати, презентації та інші матеріали, які відображають прогрес та досягнення студента протягом курсу.

Засоби контролю

1. Тестові завдання

Використання різних типів тестів (множинний вибір, відкриті питання, завдання на встановлення відповідності) для перевірки знань та розуміння матеріалу.

2. Завдання для самостійної роботи

Різноманітні завдання для самостійного виконання, включаючи дослідницькі проекти, аналіз літератури, підготовка презентацій, які дозволяють оцінити здатність студентів до самостійного навчання та дослідження.

3. Електронні системи тестування та оцінювання

Використання електронних платформ для проведення тестування, збору та аналізу результатів, що дозволяє забезпечити об'єктивність та оперативність оцінювання.

4. Робочі зошити та звіти

Використання зошитів, в яких студенти записують результати своїх практичних та лабораторних робіт, звіти з досліджень, що дозволяє викладачу контролювати процес і результати навчання.

5. Презентації та виступи

Оцінка підготовки та представлення студентами своїх дослідницьких проектів, що дозволяє оцінити їхні комунікативні навички та здатність до публічного виступу.

6. Письмові контрольні роботи

Різноманітні контрольні роботи, які включають аналіз текстів, вирішення задач, написання есе та рефератів, що дозволяє комплексно оцінити знання та вміння студентів.

Методичний інструментарій оцінювання навчальних досягнень студентів забезпечує всебічне оцінювання знань та навичок студентів з курсу «Організація дослідницької діяльності молодших школярів», сприяють розвитку їхньої професійної компетентності та готовності до роботи в умовах сучасної початкової школи.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Змістовий модуль №1 <i>Teoretичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими</i>	Тема 1. Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості.	<u>10</u>
	Тема2. Психолого-педагогічні особливості здійснення молодшими школолярами дослідницької діяльності.	<u>10</u>
Змістовий модуль № 2 <i>Особливості організації і здійснення дослідницької діяльності з учнями</i>	Тема 3. Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі. Тема 4. Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів.	<u>10</u> <u>15</u>
	Тема 5. Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів.	<u>15</u>
	Залік	<u>40</u>
	Усього	<u>100</u>

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів на уроках математики

1. Дослідження геометричних фігур.

- ✓ Вивчення властивостей трикутників, квадратів, прямокутників.
- ✓ Порівняння периметрів та площ різних фігур.
- ✓ Дослідження симетрії у геометричних фігурах.

2. Числові послідовності.

- ✓ Вивчення арифметичних і геометричних прогресій.
- ✓ Дослідження числових рядів та закономірностей у їхніх елементах.
- ✓ Вивчення простих та складених чисел.

3. Дослідження об'єктів навколошнього середовища.

- ✓ Вимірювання та порівняння довжин предметів у класі або на шкільному подвір'ї.
- ✓ Вивчення співвідношення висот і ширин різних об'єктів.
- ✓ Аналіз симетрії у природі (листя, квіти, комахи).

4. Фінансові математичні дослідження.

- ✓ Вивчення вартості покупок у магазині.
- ✓ Складання та аналіз простих бюджетів сім'ї.
- ✓ Вивчення відсотків на прикладах знижок та збережень.

5. Математика у спорті.

- ✓ Аналіз результатів спортивних змагань (біг, стрибки, плавання).
- ✓ Обчислення середньої швидкості учасників спортивних заходів.
- ✓ Дослідження взаємозв'язку між різними фізичними показниками спортсменів.

6. Математичні ігри та головоломки.

- ✓ Дослідження стратегій гри в шахи або шашки.
- ✓ Розв'язання та аналіз математичних головоломок та кросвордів.
- ✓ Вивчення логічних ігор та побудова власних логічних задач.

7. Дослідження часу та календаря.

- ✓ Вивчення календаря, обчислення днів тижня у різних місяцях.
- ✓ Вивчення різних систем обчислення часу (григоріанський календар, місячний календар).

- ✓ Аналіз часу заходу та сходу сонця протягом року.

8. Математика в побуті.

- ✓ Вимірювання та порівняння об'ємів рідин у різних контейнерах.
- ✓ Обчислення вартості та кількості інгредієнтів для приготування страв.
- ✓ Аналіз пропорцій у рецептах та їх зміна.

9. Графіки та діаграми.

- ✓ Складання та аналіз графіків температури повітря протягом тижня.
- ✓ Побудова діаграм результатів опитувань у класі.
- ✓ Вивчення різних типів графіків (лінійні, стовпчикові, кругові).

10. Вимірювання маси та об'єму.

- ✓ Вимірювання та порівняння маси різних предметів.
- ✓ Дослідження взаємозв'язку між об'ємом та масою.
- ✓ Виконання експериментів з об'ємом рідин та твердих тіл.

Ці теми допоможуть молодшим школярам не тільки зрозуміти математичні концепції, але й застосувати їх на практиці, розвиваючи при цьому дослідницькі навички та інтерес до науки.

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів на уроках української мови

1. Фонетика і фонологія.

- ✓ Дослідження звучання і вимови різних голосних і приголосних звуків.
- ✓ Вивчення співзвучності слів (рими) у віршах та піснях.
- ✓ Дослідження наголосу в українських словах.

2. Лексика і фразеологія.

- ✓ Збирання та аналіз синонімів та антонімів.
- ✓ Вивчення значення та використання фразеологізмів у мовленні.

- ✓ Складання словничка нових та незвичайних слів, що використовуються в повсякденному житті.

3. Граматика.

- ✓ Дослідження відмінків іменників та їх ролі у реченні.
- ✓ Вивчення форм дієслів та їх зміни за часами.
- ✓ Аналіз побудови речень: підмет і присудок, другорядні члени речення.

4. Морфологія.

- ✓ Вивчення складу слів: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
- ✓ Дослідження утворення нових слів за допомогою префіксів та суфіксів.
- ✓ Аналіз іменників, прикметників, дієслів за їх морфологічними ознаками.

5. Правопис.

- ✓ Дослідження правил написання м'якого знака.
- ✓ Вивчення правил написання великої літери.
- ✓ Аналіз орфографічних помилок та їх виправлення.

6. Словотворення.

- ✓ Дослідження способів утворення нових слів в українській мові.
- ✓ Вивчення складних слів та їх частин.
- ✓ Аналіз словотворчих ланцюжків.

7. Читання і розуміння тексту.

- ✓ Дослідження побудови казок та їх моральних уроків.
- ✓ Аналіз сюжетів та персонажів у оповіданнях і віршах.
- ✓ Вивчення різних жанрів літературних творів.

8. Творче письмо.

- ✓ Складання власних казок, оповідань або віршів.
- ✓ Написання листів або записок друзям та родичам.
- ✓ Створення описів предметів, місць або подій.

9. Культура мовлення.

- ✓ Вивчення правил ввічливості у мовленні.
- ✓ Аналіз правильного використання звертань та ввічливих слів.
- ✓ Вивчення правил ведення діалогу.

10. Вивчення літературних творів.

- ✓ Дослідження життя і творчості українських письменників.
- ✓ Аналіз улюблених віршів і їх тематичного значення.

- ✓ Вивчення ролі народних казок та легенд в українській культурі.

Ці теми сприятимуть розвитку мовленнєвих та лінгвістичних навичок молодших школярів, допоможуть їм краще зрозуміти та любити українську мову, а також розвиватимуть їхню творчість та креативність.

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів на уроках літературного читання

1. Вивчення персонажів.

- ✓ Дослідження улюбленого персонажа: його риси характеру, дії та значення у творі.
- ✓ Порівняння головних і другорядних персонажів у казках та оповіданнях.
- ✓ Аналіз змін, які відбуваються з персонажами протягом розвитку сюжету.

2. Теми та мотиви.

- ✓ Виявлення головної теми твору та обговорення її значення.
- ✓ Дослідження моральних уроків у казках та оповіданнях.
- ✓ Аналіз повторюваних мотивів у творах одного автора.

3. Структура твору.

- ✓ Вивчення побудови казок: зав'язка, кульмінація, розв'язка.
- ✓ Аналіз будови віршів: рими, ритм, строфі.
- ✓ Дослідження різних літературних жанрів (казки, оповідання, вірші).

4. Автор і твір.

- ✓ Дослідження біографії автора та її впливу на його творчість.
- ✓ Аналіз особливостей стилю конкретного письменника.
- ✓ Вивчення творчого шляху відомих дитячих письменників.

5. Сюжет і конфлікт.

- ✓ Аналіз розвитку сюжету та виявлення головного конфлікту.
- ✓ Вивчення способів розв'язання конфліктів у різних творах.
- ✓ Дослідження сюжетних ліній та їх переплетіння.

6. Символи та образи.

- ✓ Вивчення символічних образів у літературних творах.

- ✓ Аналіз значення символів у контексті казок та оповідань.
- ✓ Дослідження метафор та інших художніх засобів.

7. Емоційна палітра.

- ✓ Вивчення емоційного впливу літературних творів на читачів.
- ✓ Аналіз емоційних реакцій персонажів на різні події.
- ✓ Дослідження впливу віршів та оповідань на настрій учнів.

8. Історичний і культурний контекст.

- ✓ Вивчення історичних подій та культурних явищ, відображені у творах.
- ✓ Аналіз впливу історичного контексту на сюжет і персонажів.
- ✓ Дослідження культурних особливостей, відображені у казках різних народів.

9. Читання і сприйняття.

- ✓ Аналіз способів ефективного читання та сприйняття літературних текстів.
- ✓ Вивчення технік активного читання: підкреслювання, замітки на полях, резюме.
- ✓ Дослідження способів поліпшення розуміння та запам'ятовування прочитаного.

10. Творчі завдання.

- ✓ Написання власних продовжень до відомих казок або оповідань.
- ✓ Створення ілюстрацій до прочитаних творів.
- ✓ Інсценування улюблених казок та оповідань.

Дослідження сприятимуть розвитку літературних навичок, креативного мислення та глибшого розуміння літературних творів у молодших школярів. Вони допоможуть учням залучитися до світу літератури та розвинути інтерес до читання.

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів в процесі вивчення природничої освітньої галузі

1. Вивчення рослинного світу.

- ✓ Дослідження місцевих рослин: види, місця зростання, особливості.

- ✓ Спостереження за ростом рослини: від насіння до дорослої рослини.
- ✓ Вивчення будови квітки та її частин.

2. Тваринний світ.

- ✓ Спостереження за поведінкою домашніх тварин.
- ✓ Вивчення життєвого циклу метелика.
- ✓ Дослідження місцевих птахів: види, харчування, звички.

3. Екосистеми.

- ✓ Дослідження лісових екосистем: рослини, тварини, взаємодії.
- ✓ Вивчення екосистеми водойми: мешканці, рослини, взаємозв'язки.
- ✓ Дослідження міських екосистем: вплив людей на природу.

4. Сезонні зміни в природі.

- ✓ Спостереження за змінами в природі протягом року.
- ✓ Вивчення особливостей різних сезонів: погода, рослини, тварини.
- ✓ Дослідження адаптацій тварин до сезонних змін.

5. Вода і її властивості.

- ✓ Вивчення різних станів води: тверда, рідка, газоподібна.
- ✓ Дослідження властивостей води: прозорість, текучість, розчинність.
- ✓ Вивчення колообігу води в природі.

6. Повітря і погода.

- ✓ Вивчення складу та властивостей повітря.
- ✓ Дослідження явищ погоди: хмари, дощ, вітер, сніг.
- ✓ Вивчення впливу погоди на життя рослин і тварин.

7. Ґрунти і їх значення.

- ✓ Дослідження різних типів ґрунтів: піщаний, глинистий, чорнозем.
- ✓ Вивчення властивостей ґрунту: родючість, вологість, текстура.
- ✓ Дослідження ролі ґрунту у житті рослин.

8. Енергія та її джерела.

- ✓ Вивчення різних видів енергії: сонячна, вітрова, водяна.
- ✓ Дослідження способів використання енергії у повсякденному житті.

- ✓ Вивчення впливу використання енергії на навколошнє середовище.

9. Людина і природа.

- ✓ Дослідження впливу діяльності людини на природу.
- ✓ Вивчення способів охорони навколошнього середовища.
- ✓ Дослідження заходів збереження біорізноманіття.

10. Клімат і його зміни.

- ✓ Вивчення поняття клімату та його характеристик.
- ✓ Дослідження причин та наслідків зміни клімату.
- ✓ Вивчення способів боротьби зі змінами клімату.

Ці теми досліджень допоможуть молодшим школярам глибше зрозуміти природничі явища, розвинути навички дослідницької діяльності, стимулювати цікавість до навколошнього світу та сформувати екологічну свідомість.

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів в процесі вивчення історичної та громадянської освітніх галузей

1. Моя сім'я і родинне дерево.

- ✓ Дослідження історії своєї родини.
- ✓ Створення родинного дерева.
- ✓ Интерв'ю з членами сім'ї про їхнє життя та досвід.

2. Мій рідний край.

- ✓ Дослідження історії свого міста/села.
- ✓ Вивчення важливих історичних подій у рідному краї.
- ✓ Дослідження визначних місць та пам'ятників.

3. Традиції і звичаї моєї країни.

- ✓ Дослідження національних свят і традицій.
- ✓ Вивчення культурної спадщини своєї країни.
- ✓ Створення презентацій про традиційні ремесла та обряди.

4. Видатні особистості України.

- ✓ Дослідження життя і діяльності видатних українців.
- ✓ Вивчення внеску цих осіб у розвиток країни.
- ✓ Створення біографічних проектів.

5. Україна в історичному контексті.

- ✓ Вивчення основних історичних подій України.
- ✓ Дослідження впливу цих подій на сучасне життя.
- ✓ Створення хронологічних карт історичних подій.

6. Символи і герби України.

- ✓ Вивчення державних символів України: прапор, герб, гімн.
- ✓ Дослідження історії створення цих символів.
- ✓ Створення власних версій гербів і прапорів.

7. Місцеве самоврядування і громадська активність.

- ✓ Дослідження структури місцевого самоврядування.
- ✓ Вивчення ролі громади у вирішенні місцевих проблем.
- ✓ Участь у громадських акціях та проектах.

8. Права дитини і громадянські права.

- ✓ Вивчення основних прав і обов'язків дитини.
- ✓ Дослідження історії прав людини.
- ✓ Створення плакатів або буклетів про права дитини.

9. Військова історія України.

- ✓ Дослідження основних військових подій і битв.
- ✓ Вивчення життя відомих українських військових діячів.
- ✓ Створення моделей або діорам історичних битв.

10. Культура і мистецтво України.

- ✓ Дослідження історії українського мистецтва і літератури.
- ✓ Вивчення творчості видатних художників, письменників, музикантів.
- ✓ Створення творчих проектів на основі вивченого матеріалу.

11. Мій дім у часі.

- ✓ Вивчення історії свого будинку або квартири.
- ✓ Дослідження змін в архітектурі та дизайні житла.
- ✓ Створення моделей будинків різних епох.

12. Екологія і довкілля.

- ✓ Дослідження змін в екологічній ситуації свого регіону.
- ✓ Вивчення історії природоохоронних заходів.
- ✓ Участь в екологічних акціях і проектах.

Ці теми досліджень допоможуть молодшим школярам краще зрозуміти історію та громадянську свідомість, розвинути навички критичного мислення та дослідницької діяльності, а також сформувати почуття відповідальності та національної гордості.

Орієнтовні теми дослідженень для молодших школярів в процесі вивчення здоров'язбережувальної та соціальної освітньої галузі

1. Здоровий спосіб життя.

- ✓ Дослідження принципів здорового харчування.
- ✓ Вивчення значення фізичної активності для здоров'я.
- ✓ Створення плану здорового дня.

2. Гігієна та особиста чистота.

- ✓ Дослідження правил особистої гігієни.
- ✓ Вивчення значення миття рук для профілактики захворювань.
- ✓ Створення плакатів або буклетів про правила гігієни.

3. Профілактика інфекційних захворювань.

- ✓ Дослідження основних способів захисту від інфекцій.
- ✓ Вивчення значення вакцинації.
- ✓ Створення інформаційних матеріалів про профілактику захворювань.

4. Перша допомога.

- ✓ Вивчення основ надання першої допомоги.
- ✓ Практичні заняття з накладання пов'язок і зупинки кровотечі.
- ✓ Створення пам'яток про надання першої допомоги.

5. Емоційне здоров'я та психологічний комфорт.

- ✓ Дослідження способів зниження стресу.
- ✓ Вивчення технік релаксації і медитації.
- ✓ Створення «скарбнички» позитивних емоцій.

6. Безпека в повсякденному житті.

- ✓ Вивчення правил дорожнього руху для пішоходів.
- ✓ Дослідження безпечної користування електроприладами.
- ✓ Створення настільних ігор або плакатів про безпеку.

7. Соціальна адаптація та комунікація.

- ✓ Дослідження навичок ефективної комунікації.
- ✓ Вивчення правил дружніх взаємин і взаємодопомоги.
- ✓ Рольові ігри для розвитку комунікативних навичок.

8. Профілактика шкідливих звичок.

- ✓ Дослідження впливу тютюнопаління, алкоголю і наркотиків на здоров'я.
- ✓ Вивчення способів відмови від шкідливих звичок.

- ✓ Створення інформаційних буклетів про шкідливі звички.
- 9. Здорове середовище.**
- ✓ Дослідження впливу довкілля на здоров'я людини.
- ✓ Вивчення способів підтримки чистоти і порядку вдома і на вулиці.
- ✓ Участь у екологічних акціях і проектах.

10. Фізичне здоров'я та спорт.

- ✓ Дослідження різних видів спорту і їх впливу на організм.
- ✓ Вивчення значення регулярної фізичної активності.
- ✓ Організація спортивних заходів і змагань.

11. Раціональне харчування.

- ✓ Вивчення основних груп продуктів харчування і їх користі.
- ✓ Дослідження складання збалансованого раціону.
- ✓ Створення кулінарних книг з корисними рецептами.

12. Здоров'я в сім'ї.

- ✓ Вивчення ролі сім'ї у формуванні здорових звичок.
- ✓ Дослідження спільних сімейних активностей для підтримки здоров'я.
- ✓ Створення проектів про здоровий спосіб життя в сім'ї.

Запропоновані дослідження допоможуть молодшим школярам отримати важливі знання про здоровий спосіб життя, розвинути навички самодогляду і відповідального ставлення до власного здоров'я та безпеки, а також підготуватися до активної участі в соціальному житті.

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів в процесі вивчення інформатичної освітньої галузі

1. Основи роботи з комп'ютером.

- ✓ Дослідження основних компонентів комп'ютера (монітор, клавіатура, миша).
- ✓ Вивчення правил безпечного користування комп'ютером.
- ✓ Створення інструкцій для початківців користувачів.

2. Комп'ютерні програми та їх використання.

- ✓ Дослідження основних програм для створення текстових документів, презентацій та малюнків.

- ✓ Вивчення функцій і можливостей програмного забезпечення.
- ✓ Практичні завдання зі створення власних проектів за допомогою комп'ютерних програм.

3. Інтернет та його можливості.

- ✓ Дослідження основних можливостей Інтернету (пошук інформації, комунікація, розваги).
- ✓ Вивчення правил безпечної роботи в Інтернеті.
- ✓ Створення інформаційних буклетів про безпечне користування Інтернетом.

4. Основи програмування.

- ✓ Вивчення базових понять програмування (алгоритм, команда, цикл).
- ✓ Дослідження основних програмних середовищ для початківців (Scratch, Code.org).
- ✓ Практичні завдання зі створення простих програм та ігор.

5. Мультимедійні технології.

- ✓ Дослідження можливостей створення та редагування мультимедійного контенту (фото, відео, звук).
- ✓ Вивчення інструментів для створення презентацій та відеороликів.
- ✓ Практичні завдання зі створення власних мультимедійних проектів.

6. Робота з текстовими документами.

- ✓ Дослідження функцій текстових редакторів.
- ✓ Вивчення правил оформлення текстових документів.
- ✓ Практичні завдання зі створення різних видів текстових документів (листи, статті, звіти).

7. Цифрова графіка.

- ✓ Дослідження основ цифрової графіки та інструментів для її створення.
- ✓ Вивчення технік малювання та редагування зображень на комп'ютері.
- ✓ Практичні завдання зі створення власних графічних робіт.

8. Інтерактивні ресурси для навчання.

- ✓ Дослідження різних інтерактивних навчальних ресурсів (онлайн-курси, освітні платформи).

- ✓ Вивчення способів використання інтерактивних ресурсів для самостійного навчання.
- ✓ Практичні завдання з використанням інтерактивних ресурсів для підготовки проектів.

9. Соціальні мережі та комунікація.

- ✓ Дослідження функцій і можливостей соціальних мереж.
- ✓ Вивчення правил етикету і безпеки в соціальних мережах.
- ✓ Створення інформаційних буклетів про безпечне користування соціальними мережами.

10. Захист інформації.

- ✓ Дослідження основних загроз для інформаційної безпеки.
- ✓ Вивчення способів захисту особистих даних та пристрійв.

11. Цифрове суспільство.

- ✓ Дослідження впливу інформаційних технологій на суспільство.
- ✓ Вивчення етичних аспектів користування цифровими технологіями.
- ✓ Створення проектів про роль інформаційних технологій у сучасному житті.

12. Робототехніка та автоматизація.

- ✓ Дослідження основ робототехніки та автоматизованих систем.
- ✓ Вивчення базових принципів роботи роботів.

Теми досліджень допоможуть молодшим школярам зрозуміти основи інформатики, розвинуті технічні навички та навчитися відповідально і безпечно користуватися цифровими технологіями в повсякденному житті.

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів в процесі вивчення технологічної освітньої галузі

1. Виготовлення паперових виробів.

- ✓ Дослідження різних технік оригамі.
- ✓ Виготовлення простих паперових виробів (літаків, корабликів, тваринок).
- ✓ Вивчення основ декорування паперових виробів.

2. Текстильні вироби.

- ✓ Дослідження різних технік вишивки та в'язання.

- ✓ Створення простих текстильних виробів (серветок, маленьких килимків).

- ✓ Вивчення основ дизайну текстильних виробів.

3. Конструювання з LEGO.

- ✓ Дослідження основ конструювання з LEGO.

- ✓ Створення простих моделей будинків, автомобілів, тварин.

- ✓ Вивчення основ інженерного мислення через конструювання.

4. Робота з деревом.

- ✓ Дослідження основних інструментів для роботи з деревом.

- ✓ Створення простих дерев'яних виробів (підставок, рамок для фотографій).

- ✓ Вивчення правил безпеки при роботі з деревом.

5. Моделювання з глини.

- ✓ Дослідження різних технік роботи з глиною.

- ✓ Виготовлення простих глянняних виробів (глечиків, фігурок).

- ✓ Вивчення процесу сушіння та випалювання глянняних виробів.

6. Кулінарні дослідження.

- ✓ Дослідження різних рецептів приготування їжі.

- ✓ Приготування простих страв (салатів, бутербродів).

- ✓ Вивчення основ харчової безпеки та гігієни.

7. Малювання та графічний дизайн.

- ✓ Дослідження основ графічного дизайну.

- ✓ Створення простих малюнків та графічних проектів.

- ✓ Вивчення технік цифрового малювання на комп'ютері.

8. Екологічні проекти.

- ✓ Дослідження можливостей переробки матеріалів.

- ✓ Створення простих екологічних проектів (виробів з вторинних матеріалів).

- ✓ Вивчення основ екологічної відповідальності.

9. Авіамоделювання.

- ✓ Дослідження основ авіамоделювання.

- ✓ Створення простих моделей літаків та повітряних зміїв.

- ✓ Вивчення аеродинамічних властивостей моделей.

10. Робототехніка.

- ✓ Дослідження основ робототехніки.

- ✓ Створення простих роботів за допомогою наборів для початківців.

- ✓ Вивчення базових принципів програмування роботів.

11. Садівництво та агротехніка.

- ✓ Дослідження основ вирощування рослин.
- ✓ Створення простих садових проектів (міні-городи, кімнатні рослини).
- ✓ Вивчення принципів догляду за рослинами.

12. Технології безпеки.

- ✓ Дослідження технологій забезпечення безпеки в побуті.
- ✓ Вивчення основ безпеки життєдіяльності.

Теми досліджень допоможуть молодшим школярам зрозуміти основи технологій, розвинути технічні навички, креативне мислення та навчитися застосовувати отримані знання на практиці.

Орієнтовні теми досліджень молодших школярів в процесі вивчення мистецької освітньої галузі

1. Історія та техніки живопису.

- ✓ Дослідження історії живопису від стародавніх часів до сучасності.
- ✓ Вивчення різних технік живопису (акварель, олія, гуаш).
- ✓ Практичні роботи з відтворення картин у різних техніках.

2. Техніка та стилі графіки.

- ✓ Дослідження різних стилів графіки (чорне-біле малювання, графіт, туш).
- ✓ Практичні завдання з створення графічних робіт у різних стилях.
- ✓ Вивчення технік затінення та штрихування.

3. Скульптура та ліплення.

- ✓ Дослідження історії скульптури та основних матеріалів для ліплення.
- ✓ Створення простих скульптур з глини, пластиліну чи солоного тіста.
- ✓ Вивчення основ композиції в скульптурі.

4. Мистецтво колажу.

- ✓ Дослідження техніки створення колажів.

- ✓ Практичні роботи з використанням різних матеріалів для створення колажів (папір, тканина, природні матеріали).
- ✓ Вивчення основ композиції та кольорової гармонії в колажах.

5. Музичне мистецтво та інструменти.

- ✓ Дослідження історії музичних інструментів.
- ✓ Практичні заняття з виготовлення простих музичних інструментів (барабанів, маракасів).
- ✓ Вивчення різних музичних жанрів та стилів.

6. Театральне мистецтво.

- ✓ Дослідження історії театру та різних театральних жанрів.
- ✓ Практичні завдання зі створення театральних постановок.
- ✓ Вивчення основ акторської майстерності та сценічного мовлення.

7. Фотографія та цифрове мистецтво.

- ✓ Дослідження історії фотографії та основних принципів композиції.
- ✓ Практичні заняття з фотографування та обробки зображень.
- ✓ Вивчення основ цифрового мистецтва (графічний дизайн, фотоманіпуляція).

8. Мистецтво анімації.

- ✓ Дослідження історії анімації та основних технік створення анімаційних фільмів.
- ✓ Практичні завдання зі створення простих анімацій за допомогою паперу або цифрових технологій.
- ✓ Вивчення основ сценарного мистецтва та сторітеллінгу.

9. Архітектура та дизайн.

- ✓ Дослідження основ архітектури та різних архітектурних стилів.
- ✓ Практичні завдання зі створення моделей будівель з паперу, картону чи конструктора LEGO.
- ✓ Вивчення основ дизайну інтер'єру.

10.Мистецтво танцю.

- ✓ Дослідження історії та різних стилів танцю (балет, народні танці, сучасні танці).
- ✓ Практичні заняття з вивчення основ танцювальних рухів.
- ✓ Вивчення значення танцю в різних культурах.

11.Етнічне мистецтво.

- ✓ Дослідження традиційного мистецтва різних народів світу.
- ✓ Практичні завдання з створення виробів у стилі етнічного мистецтва (вишивка, різьблення, плетіння).
- ✓ Вивчення значення та символіки в етнічному мистецтві.

12.Мистецтво кіно.

- ✓ Дослідження історії кінематографу та основних жанрів кіно.
- ✓ Практичні завдання зі створення короткометражних фільмів або відеороликів.
- ✓ Вивчення основ режисури, сценаристики та монтажу.

Дослідження допоможуть молодшим школярам поглибити свої знання у різних видах мистецтва, розвинути творчі здібності та навички, навчитися аналізувати та створювати художні твори.

Кристина Шевчук

**ОРГАНІЗАЦІЯ
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**
Методичні рекомендації